

ESUKA – JEFUL 5–3 2014

# **Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri**

Journal of Estonian and  
Finno-Ugric Linguistics

Erinumber/Special issue

**Võõrkeeleõppest**  
**Foreign Language Learning**

Külalistoimetajad/Guest editors  
Silvi Tenjes & Raili Pool



UNIVERSITY OF TARTU  
PRESS

## ***Humaniora: linguistica estonica et fenno-ugrica***

Toimetuse address:	Editorial address:
Eesti ja üldkeeleteaduse instituut	Institute of Estonian and General Linguistics
ESUKA/JEFUL	ESUKA/JEFUL
Tartu Ülikool	University of Tartu
Jakobi 2	Jakobi 2
51004 Tartu	51004 Tartu, Estonia

Peatoimetaja/Editor in Chief Urmas Sutrop  
Eesti Keele Instituut ja Tartu Ülikool  
Institute of the Estonian Language, Tallinn,  
and the University of Tartu

Toimetuse kolleegium/Editorial Board  
Riho Grünthal (*Helsingi*), Auli Hakulinen (*Helsingi*), Cornelius  
Hasselblatt (*Groningen*), Annekatrin Kaivapalu (*Tallinn*), Leelo  
Keevallik (*Uppsala*), Johanna Laakso (*Viin*), Sándor Maticsák  
(*Debrecen*), Helle Metslang (*Tartu*), Karl Pajusalu (*Tartu*), Renate  
Pajusalu (*Tartu*), Anneli Sarhimaa (*Mainz*), Tõnu Seilenthal  
(*Tartu*), Silvi Tenjes (*Tartu*), Tiit-Rein Viitso (*Tartu*), Mari Uusküla  
(*Tallinn*), Marilyn Vihman (*York*), Eberhard Winkler (*Göttingen*)

ESUKA – JEFUL is covered by  
DOAJ – Directory of Open Access Journals, Linguistics Abstracts  
Online, Scopus

Numbri valmimist toetas Tartu Ülikooli kirjastamiskolleegium

Küljendaja: Tiia Ilus  
Ajakirja kujundus ja makett: Sander Samuel  
Autoriõigus: Tartu Ülikool

ISSN-L 1736-8987  
ISSN 1736-8987 (Print)  
ISSN 2228-1339 (Online)  
Journal DOI: <http://dx.doi.org/10.12697/issn1736-8987>

ESUKA – JEFUL <http://jeful.ut.ee>  
Tartu Ülikooli Kirjastus  
University of Tartu Press  
<http://www.tyk.ee>

## SAATEKS ESUKA – JEFUL ERINUMBRILE VÕORKEELEÕPPEST

Ajakirja ESUKA/JEFUL võõrkeeleõppe erinumber keskendub nii õppimise, omandamise, õpetamise kui objekti enda – keele – käsitlemisele. Selles numbris on esindatud mitmed keeleõppe aluskategooriad nagu formaalne analüüs, interaktsiooniline käsitlus, sotsiaalsituatsiooniline ja funktsionaalne lähenemine, kultuurilised aspektid, pedagoogiline esitus, korrektsus. Näiteks mõista keelt ja keeleõppe protsesse tähendab osata asetada end mitte ainult õpetaja, vaid ka õppija seisukohale või tõdemus, et võõrkeele õpetamine lubab oma emakeelt vaadata teise nurga alt, tuleb kasuks nii õpetajale kui õppijale. Suhtlus teatud tüüpi teadmiste süsteemi vahel toimub õpetajate ja õppijate kaudu. Seegi on keeleõpe. Teine keel automaatselt ongi *teine* keel. Kuid juba varem on õppijatel teatud keele-teadmised: strateegiad esimese keele omandamiseks, teadmised keelesüsteemist, arusaamised keele sotsiaalsest opereerimisest. Kuidas me saame neid paremini rakendada? Nende ja veel mitmete muude küsimuste üle arutletakse ajakirjanumbris, mida praegu käes hoiad.

Keeleoskustasemete funktsionaalsed kirjeldused vajavad täiendamist lingvistiliste kirjeldustega. **Mare Kitsniku** artikkel on siin abiks, esitades eesti keele kui teise keele B1- ja B2-taseme sagedasemate verbivormide uurimise tulemusi, kasutades tasemeeksamite kirjutamisülesannete sooritusi. Ta on lähemalt vaadelnud verbi *tahtma* konstruktsioonide jaotuvust, sagedust ja täpsust ning leidnud õppijate eelistatud konstruktsioone.

**Mari Kruse** artikkel annab ülevaate võõrkeeleõppes kui sotsiaalsest, sünergilisest ja teadvustatud protsessist. Ta arutleb kommunikatiivse ja traditsioonilisema keeleõppe vooruste ja puuduste üle, tuues esile metalingvistilise arutelu olulisuse võõrkeeleõppes. Artiklis käsitletakse kohalkäimist nõudva rühmaõppe tugevaid külgi, metalingvistilise arutelu tähtsust keeleõppeprotsessis ja õpetaja rolli meie interaktiivsel e-ajastul.

**Enikó Martoni, Nicholas Joyce'i ja László Vincze** artikkel vaatab etnolingvistilist vitaalsust, kasutades selleks uurimust ungari keele kui teise keele õppimisest ja rääkimisest Sloveenias. Tundliku teema käsitlemisel on uurimuses kasutatud suhtumisi ja normatiivset survet

motivatsiooni argumenttunnustena. Subjektiivne etnolingvistiline vitaalsus on mõõdetav, autorid esitavad kontseptuaalse mudeli. Vitaalsuse tajumine on seotud muuhulgas ka sellega, kuidas teised hindavad kõneleja ungari keele oskust Sloveenias, samas teiste inimeste arvamus omakorda mõjutab vitaalsust keeles.

Aastatel 2007–2012 toimus vene õppekeelelega gümnaasiumide üleminek osalisele eestikeelsele aineõppele. **Helena Metslang, Mare Kitsnik** ja **Ingrid Krall** toovad oma artiklis esile neid metoodilisi jooni, millele tuleks tähelepanu pöörata, kasutades Tallinna Ülikooli uuringu „Kakskeelne õpe vene õppekeelelega koolis” tulemusi. Uuring viidi läbi koolides 2012. aasta sügisel. Meetodite teoreetiline raamistus on lõimitud aine- ja keeleõpe.

Iga järgmise keele äraõppimiseks vaja nii tugevat *vundamenti* kui ka heade konstruktsioonidega *silda*. Mõlemad metafoorid sobivad ilmes-tama keeleõpet ja -õppimist sugulaskeelte vahel. Sellest kirjutab haara-valt **Pirkko Muikku-Werner**. Kuidas soome üliõpilased eesti keelt õppides saaksid keelilisi sarnasusi holistilisemalt ja mitmekülgsemalt ära kasutada, sellest annab ülevaate tema retseptiivset mitmekeelsust käsitlev artikkel.

Inimene kasutab suhtluses kogu oma keha. Kuidas multimodaalne suhtlus aitab klassiruumiõpet ja kuidas saab kaasaegseid tehnoloogilisi lahendusi edukalt auditoorses õppes ära kasutada, seda käsitleb **Silvi Tenjes**. Artiklis juhatakse tähelepanu sellele, et inimese kognitiivsed võimed ja multimodaalsed viisid on – olenevalt koolkonnast – kas sisuliselt samad, kuid erinevalt nimetatud või tihedalt seotud ning nende mehhanisme täpsemini tundma õppides saame luua paremaid rakendusi õpetamises.

**Enn Veldi** artikkel on just näide sellest, et käsitleda tuleb ka õpetatavat ja õpitavat objekti – keelt ennast. Artikkel annab ülevaate konversioonist kui ökonoomsest sõnamoodustusprotsessist, mis on inglise keele sõnavara olulisel määral rikastanud. Kuidas peaksid toimima tõlkijad ja toimetajad, et parimad tõlkevasted ühest kõige enam kasutatavast sõnaraamatust üles leida? Artikkel põhineb paljude inglise desubstantiivsete verbide tõlkevastete analüüsil ning toob välja suure hulga vasteid, mida J. Silveti inglise-eesti sõnaraamatus ei ole.

Tartus 20. oktoobril 2014  
Toimetajad

## FOREWORD TO THE SPECIAL ISSUE OF *ESUKA* – *JEFUL* ON FOREIGN LANGUAGE LEARNING

The special issue of the journal *ESUKA/JEFUL* on foreign language teaching concentrates on language learning, acquisition and teaching as well as the object itself – the language. The issue deals with several fundamental categories of language learning like formal analysis, interactional treatment, socio-situational and functional approach, cultural aspects, educational presentation, correctness. In order to understand the language and processes of language acquisition, one has to take the viewpoint of not only the teacher but also the learner, or the belief that foreign language teaching enables one to look at the mother tongue from a different angle is beneficial for both the teacher and the learner. Communication by means of a system of certain type of knowledge is happening through both teachers and learners. This is what language learning actually is. The second language automatically is a *second* language. The learners, however, have a certain earlier knowledge of the language: strategies for first language acquisition, knowledge of the language system and understanding of the social functioning of the language. How can we put this knowledge to better use? The issue of the journal you are holding in your hand deals with these and several other questions.

The functional descriptions of language skills need to be replenished by linguistic descriptions. The article by **Mare Kitsnik** is of help here, as it presents the results of studying the most frequent verb forms used by learners of Estonian as a second language at B1 and B2 levels, using the results of the writing tasks of national exams. More closely, she has studied the distribution of constructions with the verb *tahtma* (*to want*) and found the constructions preferred by learners.

The article by **Mari Kruse** provides an overview of foreign language learning as a social, synergic and conscious process. She discusses the advantages and disadvantages of communicative and traditional language teaching, emphasising the significance of metalinguistic reasoning in foreign language learning. The article describes the strong sides of presential lessons, the significance of metalinguistic reasoning in the language learning process and the teacher's role in our age of interactive e-learning.

The article by **Enikő Marton, Nicholas Joyce** and **László Vincze** discusses ethnolinguistic vitality, using an investigation on learning and

speaking of Hungarian as a second language in Slovenia. While treating the sensitive theme, the authors have used attitudes and normative pressure as predictors of motivation. Subjective ethnolinguistic vitality is measurable; the authors present a conceptual model. The perception of vitality is related, among other aspects, to how the others value the speaker's command of Hungarian in Slovenia; on the other hand, other people's opinion also influences the vitality of the language.

From 2007–2012 the secondary schools in Estonia with the Russian language of tuition were partly transferred to teaching of subjects in Estonian. In their article, **Helena Metslang, Mare Kitsnik** and **Ingrid Krall** emphasise the methodological features that need attention, using the results of the study by Tallinn University “Bilingual Education in Russian-medium Schools”. The study was conducted at schools in the autumn of 2012. The theoretical framework for the methods is content and language integrated learning.

In order to learn each following language, one needs both a strong *foundation* and a well-constructed *bridge*. Both metaphors are appropriate to characterise the teaching and learning of kindred languages. This is the enticing theme of **Pirkko Muikku-Werner**. Her article on receptive multilingualism describes how Finnish students learning Estonian can make use of the linguistic similarities in a more holistic and versatile way.

A person uses his/her whole body in communication. How multimodal communication contributes to classroom learning and how modern technological solutions can be successfully applied in the classroom is discussed by **Silvi Tenjes**. The article draws attention to the idea that people's cognitive abilities and multimodal ways are the same in their content but differently named depending on the school, but a closer study of their mechanisms can create better solutions for teaching.

**Enn Veldi's** article is an example how the object taught and learnt – the language itself – should also be dealt with. The article provides an overview of conversion as an economical process of word formation which has considerably enriched English vocabulary. How should translators and editors act in order to find the best translation equivalents from a most often used dictionary? The article is based on the analysis of translation equivalents of many English denominal verbs and suggests a number of Estonian equivalents that cannot be found in J. Silvet's English-Estonian dictionary.

Tartu, 20 October 2014  
The editors

## SISUKORD

<i>Mare Kitsnik</i> . Verbivormid B1- ja B2-taseme kirjalikus õppijakeeles .....	9
<i>Mari Kruse</i> . Võõrkeeleõpe kui sotsiaalne, sünergiline ja teadvustatud protsess .....	37
<i>Enikő Marton, Nicholas Joyce ja László Vincze</i> . Etnolingvistiline vitaalsus, suhtumised ja normatiivne surve motivatsiooni argumenttunnustena ungari keele kui teise keele õppimisel ja rääkimisel Sloveenias (Kokkuvõte) .....	57
<i>Helena Metslang, Mare Kitsnik ja Ingrid Krall</i> . Lõimitud aine- ja keeleõppe metoodikast vene õppekeelega koolis .....	71
<i>Pirkko Muikku-Werner</i> . Ko-tekst ja retseptiivne mitmekeelsus – kuidas soome üliõpilased mõistavad eesti keelt (Kokkuvõte) .....	99
<i>Silvi Tenjes</i> . Multimodaalne suhtlus ja kognitsiooniuuringud pedagoogikas .....	115
<i>Enn Veldi</i> . Konversiooni abil tuletatud inglise desubstantiivsed verbid ning nende eestikeelsed vasted: tõlgete ja J. Silveti inglise-eesti sõnaraamatu võrdlus (Kokkuvõte) .....	133

## CONTENTS

<i>Mare Kitsnik</i> . Written learner language verb forms at B1 and B2 levels (Abstract).....	9
<i>Mari Kruse</i> . Foreign language learning as a social, synergetic and conscious process (Abstract) .....	37
<i>Enikő Marton, Nicholas Joyce, and László Vincze</i> . Ethnolinguistic vitality, attitudes and normative pressure as predictors of motivation in learning and speaking Hungarian as second language in Slovenia .....	57
<i>Helena Metslang, Mare Kitsnik, and Ingrid Krall</i> . Content and language integrated learning methodology at Russian-medium schools (Abstract) .....	71
<i>Pirkko Muikku-Werner</i> . Co-text and receptive multilingualism – Finnish students comprehending Estonian .....	99
<i>Silvi Tenjes</i> . Multimodal communication and studies of cognition in pedagogy (Abstract) .....	115
<i>Enn Veldi</i> . English denominal conversion verbs and their Estonian equivalents: comparing translations and J. Silvet's English-Estonian dictionary .....	133